

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 6

Реалізація контурів аналогового регулювання з каскадним управлінням та програмним задатчиком.

Тривалість: 2 акад. години.

Мета: ознайомитися з основами побудови контурів аналогового регулювання в середовищі UNITY PRO з використанням бібліотечних блоків сімейства ControlLIB (регуляторів, блоків ручного управління, блоків управління уставками та інш).

Завдання для виконання роботи

Загальна постановка завдання. Необхідно створити проект в UNITY PRO для реалізації поставленої задачі (рис.6.1) з використанням FFB бібліотеки ControlLIB. Відлагодження проекту зробити з використанням готового програмного імітатора об'єкту та операторського екрану.

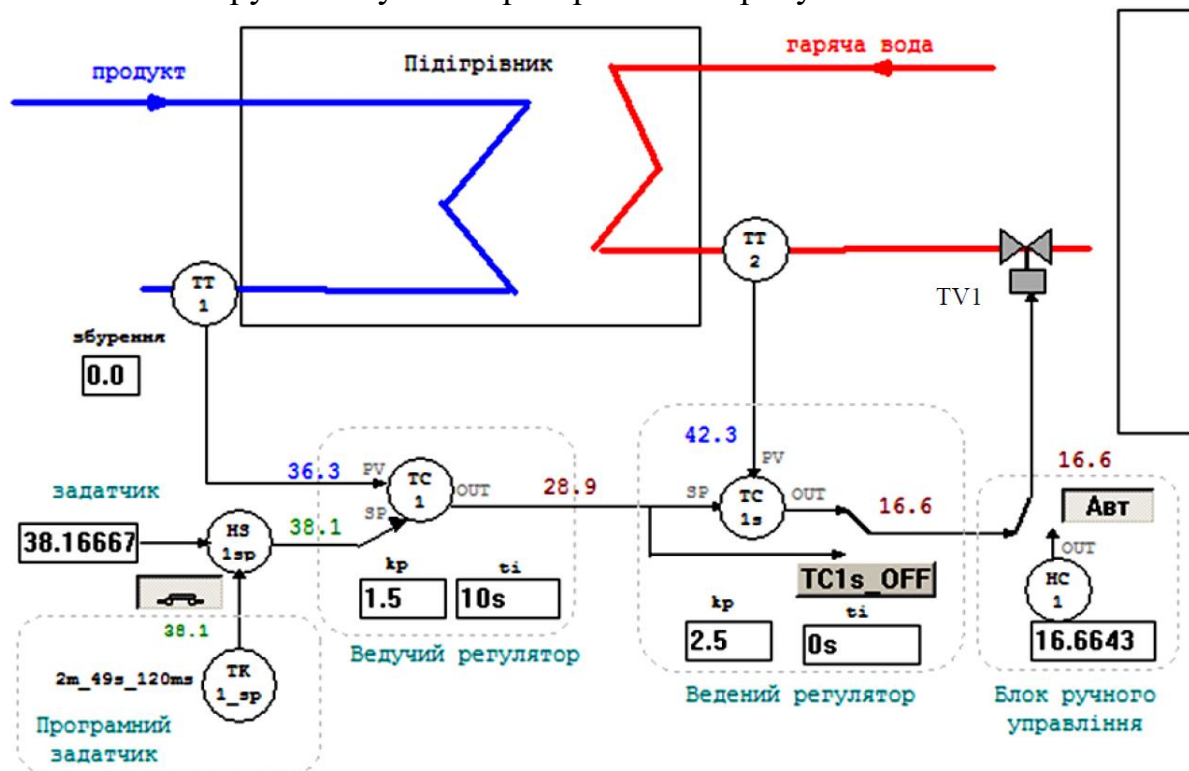

Рис.6.1. Операторський екран для контролю та управління процесом нагрівання

Опис об'єкту. Технологічна установка являє собою теплообмінник для підігріву рідкого продукту (рис.6.1) за допомогою гарячої води. Температура продукту на виході вимірюється датчиком температури ТТ1 (0-100°C, вхід ПЛК %IW0.1.2) який вмонтований на трубопроводі на відстані кількох метрів від підігрівника, а регулюється витратою гарячої води регулюючим клапаном TV1 на виході підігрівника (0-100% ХРО, вихід %QW0.2.0). Додатково вимірюється також температура води в трубопроводі безпосередньо на виході підігрівника за допомогою датчика ТТ2 (0-100°C, вхід ПЛК %IW0.1.1). Інерційність об'єкту по каналу ТТ2 менша ніж по ТТ1.

Опис функцій. Система управління повинна забезпечити регулювання температури ТТ1 з підтримкою наступних функцій:

- 1) стабілізація температури на виході підігрівника на заданому оператором або програмним задатчиком значенні, з використанням каскадного регулятора, де:
 - a- ведучий регулятор (ПІ режим) стабілізує температуру ТТ1;
 - b- ведений регулятор (ПІ режим) служить для швидкої реакції контуру регулювання на зміну малоінерційного ТТ2;
- 2) можливість настройки коефіцієнтів K_p та T_i з операторського екрану;
- 3) можливість ручного управління виконавчим механізмом TV1 з операторського екрану при переключенні в ручний режим з забезпеченням безударності переходу;
- 4) можливість формування завдання програмним задатчиком в залежності від часу по наступній залежності:

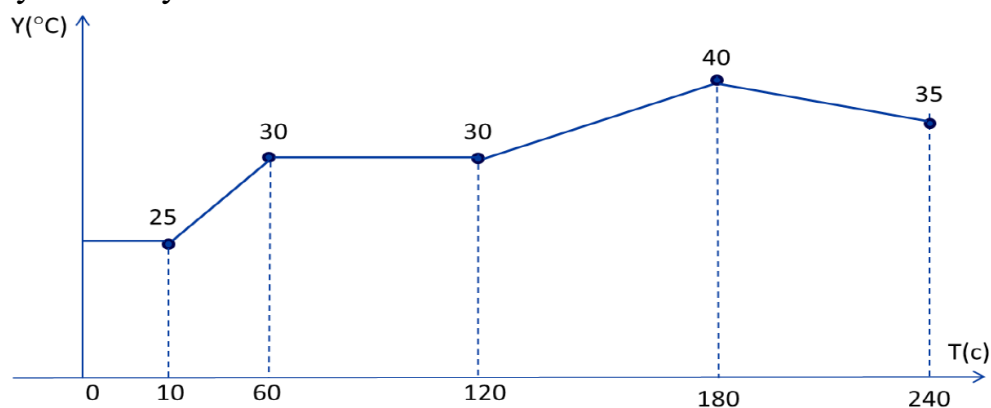

Рис.6.2. Залежність завдання температури від часу

- 5) можливість переключення з ручного завдання на програмне управління та навпаки в будь який момент часу з забезпеченням безударності переходу;
- 6) можливість виключення веденого регулятора з каскаду (з забезпеченням безударності переходу), тобто переводу контуру в режим прямого ПІ-регулювання по температурі ТТ1;
- 7) при ручному управлінні виконавчим механізмом ведучий регулятор повинен фіксувати своє вихідне значення в останньому положенні.

Лабораторна установка

Апаратне забезпечення: ПК.

Програмне забезпечення: UNITY PRO V \geq 4.0.

Порядок виконання роботи. Заходи безпеки

Необхідно дотримуватись стандартних заходів безпеки при роботі з ПК.

Перед виконанням лабораторної роботи ознайомтесь з додатком б.

- 1) Запустити на виконання UNITY PRO. Створити новий проект з ПЛК M340.
- 2) Імпортувати файл апаратної конфігурації:
Project Browser -> контекстне меню Configuration -> Import "D:\KPZ3\lab6_Cascad_HW.XHW".
- 3) Подивитися конфігурацію обладнання для даної задачі.
- 4) Імпортувати файл з секцією імітатора об'єкту управління:

Project Browser -> Program-> Tasks -> Mast -> контекстне меню Sections -> Import "LAB6_Cascad_simul.XBD";

5) Імпортувати змінні (див. рис.6.3):

Project Browser -> Variables & FB Instances -> Import "D:\KPZ3\lab6_Cascad_vars.XSY"

The image displays three screenshots of the Project Browser interface, showing variable definitions for a project. Each screenshot has a filter set to 'Name = *'.

Top Screenshot: Function Blocks

Name	r	Type	Comment
HC1		MS	Блок ручного управління
smHeater1		smHeatExch	Імітаційна модель підігрівника
HS1sp		SP_SEL	Перемикач ручного/програмного завдання
smk1		smValve	Імітаційна модель клапану
smDEL1		smDELAY	Імітаційна модель блоку запізнювання
SMPL1		SAMPLETM	Диспетчер виклику
TC1		PI_B	Ведучий регулятор
TC1s		PI_B	Ведений регулятор
TK1		TON	Таймер програмного задатчика

Middle Screenshot: Variables

Name	Type	Value	Comment
smInit	BOOL		Ініціалізація імітаційної моделі
TC1_AUTO	BOOL		1 - включити автоматичний режим роботи контуру
TC1s_OFF	BOOL		1 - відключити ведений регулятор
TK1_ON	BOOL		1 - включити програмний задатчик
smZ1	REAL		імітація збурення
TC1_OUT	REAL		Вихід ведучого регулятора
TC1_SP	REAL	20.0	Уставка для ведучого регулятора
TC1s_OUT	REAL		Вихід веденого регулятора
TK1_SP	REAL		Вихід завдання з програмного задатчика
TT1	REAL		T продукту на виході підігрівача
TT2	REAL		T гарячої води на виході підігрівача
TV1	REAL		Клапан подачі гарячої води

Bottom Screenshot: Variables (Parameters)

Name	Type	Value	Comment
HC1_PARA	Para_MS		Параметри ручного задатчика
out_min	REAL	0.0	
out_max	REAL	100.0	
inc_rate	REAL		
dec_rate	REAL		
outbias	REAL		
use_bias	BOOL	FALSE	
bumpless	BOOL	FALSE	
TC1_PARA	Para_PI_B		Параметри ведучого регулятора
TC1s_PARA	Para_PI_B		Параметри веденого регулятора
HS1sp_PA...	Para_SP_SEL		Параметри перемикача завдань
sp_min	REAL	0.0	
sp_max	REAL	100.0	
bump	BOOL		
track	BOOL		
rate	REAL		

Рис.6.3. Змінні проекту

Враховуючи що деякі змінні на момент імпорту в проєкті вже існують, в діалоговому вікні (рис.6.4) виберіть "Replace All", після чого "Ok".

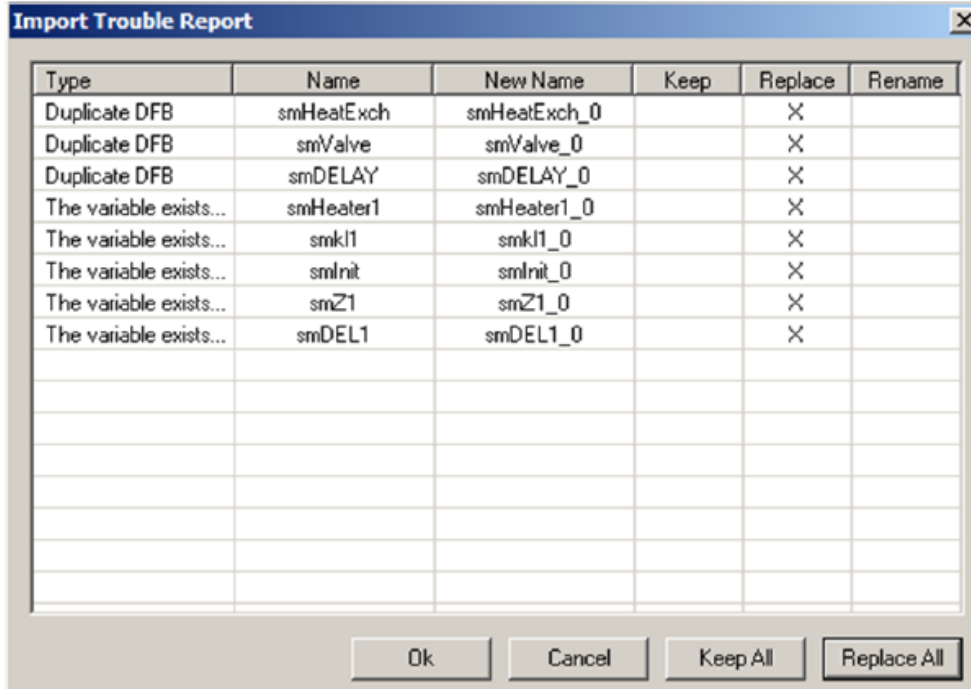

Рис.6.4. Діалогове вікно вибору дії при імпорті.

6) Після імпорту змінних, ознайомтесь з їх призначенням (рис.6.3).

7) Імпортувати операторський екран:

Project Browser -> контекстне меню OperatorScreens-> Import-> "D:\KPZ3\lab6_Cascad_Screen.XCR".

8) Активуйте можливість використання динамічних масивів

Меню Tools->Project Settings-> Variables->виставити опцію "Allow Dynamic Arrays"

9) Перевірте проєкт на наявність помилок. Якщо помилки є повторіть пункти 1-8 знову.

10) Створіть програму для реалізації поставленої задачі. Можна використати варіант запропонований в додатку 6.

Увага! Використовуйте вже існуючі (імпортовані) змінні та екземпляри функціональних блоків, інакше операторські екрани не будуть функціонувати!

11) Скомпілюйте проєкт і завантажте його в симулятор ПЛК.

12) У ручному режимі відкрийте виконавчий механізм на 50%. Дочекайтесь закінчення перехідного процесу. Зверніть увагу на інерційність каналу температури ТТ1 (синій колір на тренді) порівняно з каналом ТТ2 (червоний колір на тренді).

13) Задайте завдання рівним 40°C, переключіть контур в автоматичний режим каскадного управління. Зверніть увагу на безударність переходу. Дочекайтесь закінчення перехідного процесу.

14) Повторіть пункт 13 для 50°C, потім знов для 40°C. Оцініть приблизний час перехідних процесів.

15) Виведіть ведений регулятор з каскаду (виключити TC1s_OFF). Змініть завдання на 50°C, після закінчення перехідного процесу знов на 40°C. Оцініть приблизний час перехідних процесів.

16) Включіть каскадне управління. Включіть програмний задатчик. При програмному управлінні змінюйте збурення на $\pm 2^{\circ}\text{C}$.

Аналіз одержаних результатів

Викладачем перевіряється виконання поставленого завдання. Студент повинен пояснити виконання програми та призначення кожного пункту виконаного завдання. *Додатково оцінюється створення власного варіанту рішення задачі або модифікація існуючого.*

Запитання для самоперевірки

1. Поясніть функціональну схему з рис.6.1. Що таке каскадне управління?
2. Наведіть перелік FFB та їх призначення, які використані для реалізації контуру регулювання в даній лабораторній роботі.
3. Поясніть принцип роботи блоків типу SP_SEL з використанням їх функціональної схеми.
4. Поясніть принцип роботи блоків типу PI_V з використанням їх функціональної схеми.
5. Поясніть принцип роботи блоків типу MS з використанням їх функціональної схеми.
6. Поясніть принцип роботи процедури LOOKUP_TABLE1.
7. Поясніть яким чином забезпечується переключення контуру регулювання в ручний режим в даній лабораторній роботі. Як при цьому ведуть себе всі регулятори і чому? Чи залежить їх поведінка від включення/виключення веденого регулятора з каскаду?
8. Поясніть яким чином формуються завдання для контуру регулювання в даній лабораторній роботі.
9. Поясніть яким чином забезпечується відключення веденого регулятора з каскаду в даній лабораторній роботі.
10. Поясніть яким чином забезпечується ручне управління в даній лабораторній роботі.

ДОДАТОК 6. Опис варіанту функціональної схеми контуру регулювання та програми для його реалізації в UNITY PRO.

Д6.1. Загальні принципи роботи контуру. Функціональна схема контуру регулювання температури продукту показана на операторському екрані (рис.6.1).

Контур включає:

- канали вимірювання (ТТ1, ТТ2);
- канал формування завдання, який складається з ручного задатчика, програмного задатчика ТК1_sp (формування програмного управління по часу), перемикача ручного/програмного завдання HS1sp (включена кнопка – запуск програмного задатчика) ;
- ведучого регулятора TC1 (ПІ закон), який на основі сформованого завдання (вхід SP) та вимірювального значення (ТТ1 на вхід PV), формує сигнал управління (вихід OUT), який подається на ведений регулятор TC1s; для регулятора налаштовуються K_p та T_i ;
- веденого регулятора TC1s (ПІ закон), який на основі сформованого завдання (TC1.OUT на вхід SP) та вимірювального значення (ТТ2 на вхід PV), формує сигнал управління (вихід OUT), який подається на виконавчий механізм TV1 через перемикач TC1s_OFF; перемикач TC1s_OFF дозволяє переключити TV1 на вихід ведучого регулятора TC1.OUT, тим самим відключивши ведений регулятор з контуру управління; для регулятора налаштовується K_p а також T_i , ненульове значення якого дозволяє перевести регулятор в ПІ-режим;
- блок ручного управління HC1, який дає можливість переключитися в режим ручного управління виконавчим механізмом TV1 з операторського екрану; кнопка АВТ для переключення режиму (нажата - автоматичний режим);
- канал управління (TV1);

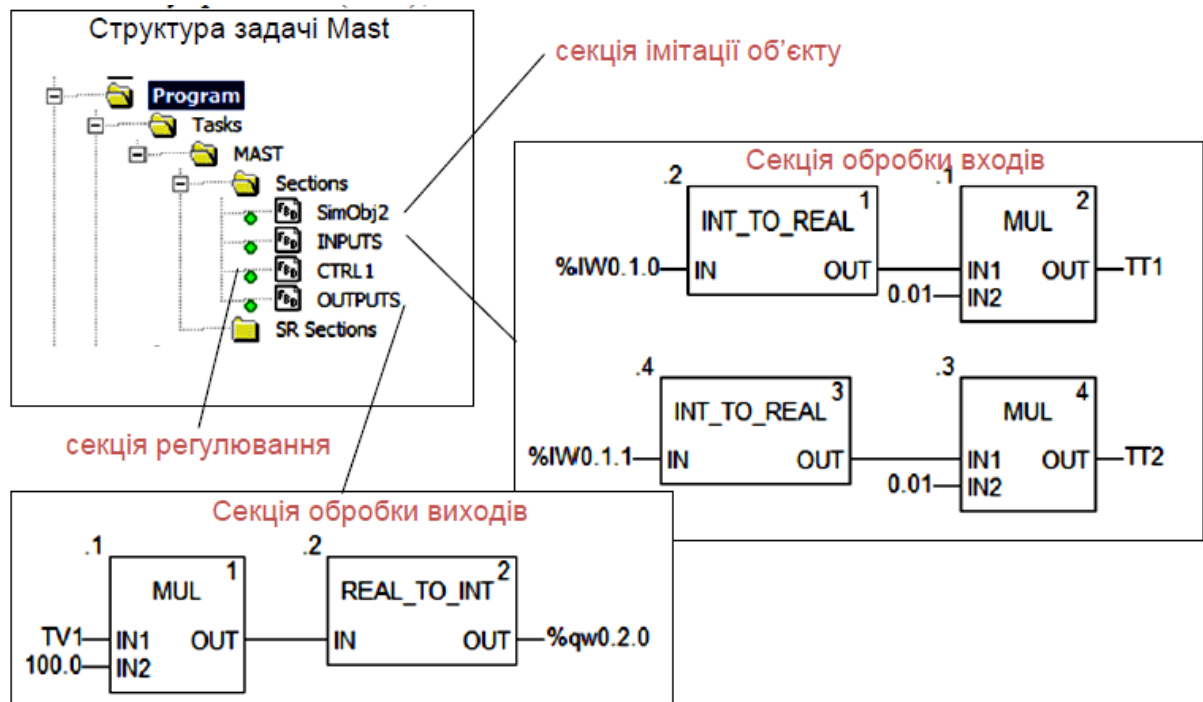

Рис.Д.6.1. Структура задачі MAST

Д6.2. Загальні принципи роботи програми. Для реалізації даної задачі використовуються 4-ри секції (рис.Д6.1): секція "INPUTS" – для обробки вхідних каналів вимірювання (датчики температури); секція "OUTPUTS" – для обробки вихідного каналу правління; секція "CTRL1" – для реалізації контуру регулювання.

Секція "Simulation" призначена тільки для імітації об'єкта.

У секції "INPUTS" оцифровані значення аналогових входів масштабуються шляхом множення на коефіцієнт (діапазон 0-10000 в 0-100°C).

У секції "OUTPUTS" аналогічним чином проводиться масштабування для значення виконавчого механізму TV1, тільки в зворотному напрямку (діапазон 0-100%XPO в 0-10000).

Д6.3. Реалізація програмного задатчика. Для реалізації програмного задатчика у секції "CTRL1" перед викликом контуру регулювання використана процедура LOOKUP_TABLE1, яка реалізовує кусочно-лінійну інтерполяцію за заданими вузловими точками. Вузлові точки задаються парами значень X_iY_i , перше з яких – час в секундах, друга – задане значення температури в цій точці. Таким чином на вході X процедура буде отримувати значення часу роботи програмного задатчика в форматі REAL, в залежності від якого а на виході Y буде формувати задане значення (уставку для регулятора) $TK1_SP$.

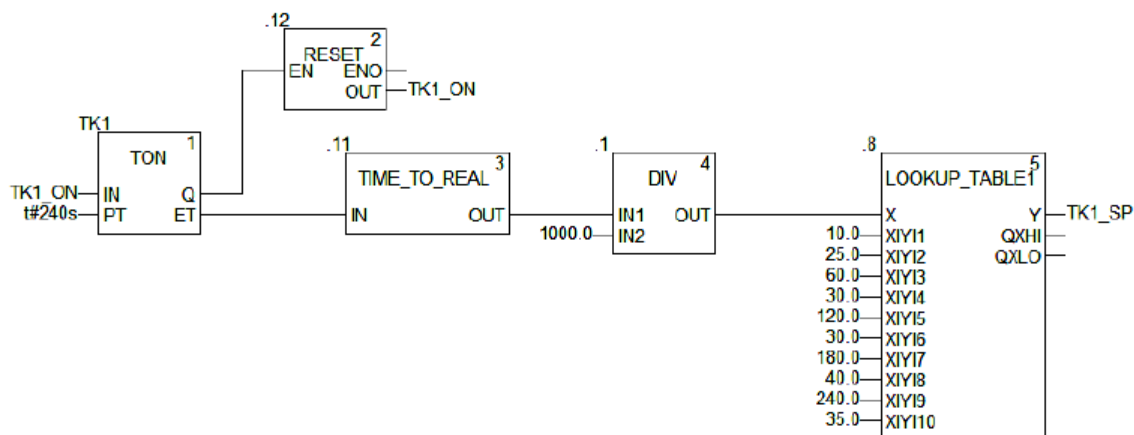

Рис.Д.6.2. Реалізація програмного задатчика

Для формування часу роботи задатчика використовується таймер $TK1$, який стартує командою запуску задатчика $TK1_ON$, та налаштований на повний час його роботи 240с. Спрацювання виходу $TK1.Q$, тобто по закінченню роботи програмного задатчика, приводить до скидання команди $TK1_ON$. У зв'язку з тим, що вихід таймеру $TK1.ET$ видає значення типу TIME, воно перетворюється в тип REAL, а отримані мілісекунди шляхом ділення на 1000 переводяться в секунди.

Д6.4. Загальні принципи реалізації контуру регулювання. Фрагмент програми реалізації контуру регулювання показана на рис.Д.6.3. Старші версії UNITY PRO (<6.0) не підтримують можливість безпосереднього з'єднання в FBD виходів типу INOUT та IN (або OUT). Тому для цих версій UNITY PRO наведений фрагмент треба виконати як на рис.Д.6.4.

Використовуючи SMPL1 та входи EN функціональних блоків, блоки HS1sp(перемикача завдань), TC1(ведучий регулятор) та TC1s(ведений регулятор)

викликаються періодично з часом 500 мс, послідовно один за одним. Це дає змогу зменшити навантаження на ресурси ПЛК та виконавчих механізмів в автоматичному режимі. Однак для ручного режиму необхідна швидка реакція системи на дії оператора, тому блок ручного завдання викликається з кожним циклом (вхід EN не задіяний).

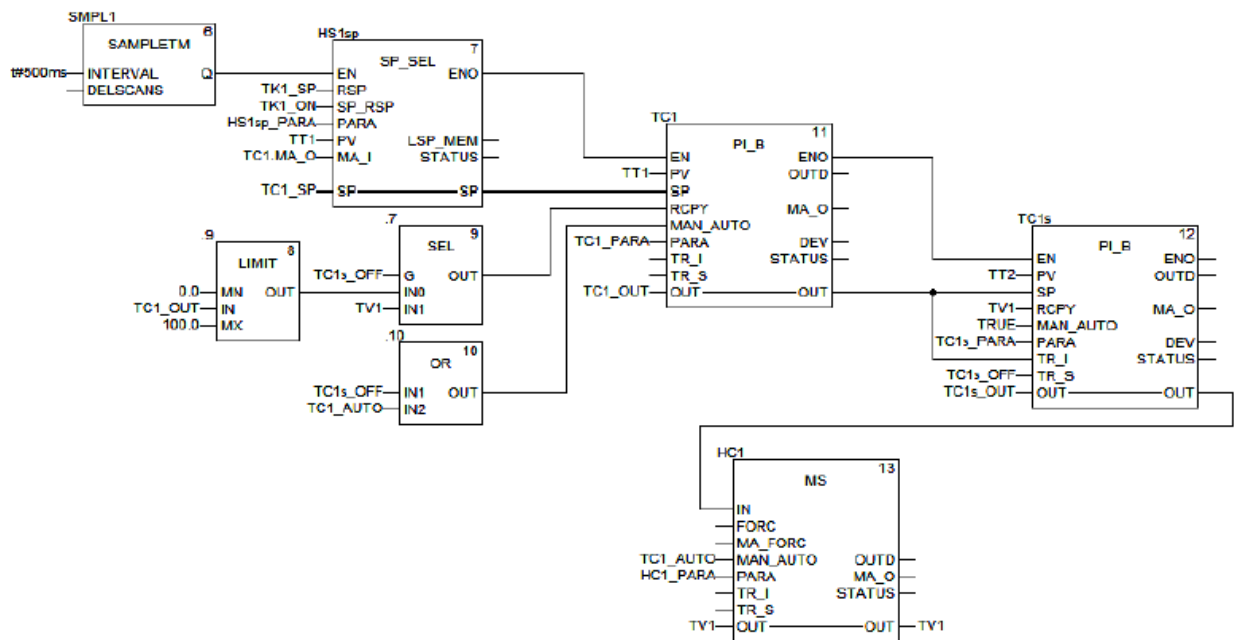

Рис.Д.6.3. Фрагмент секції з реалізацією контуру регулювання (для UNITY PRO ≥ 6.0)

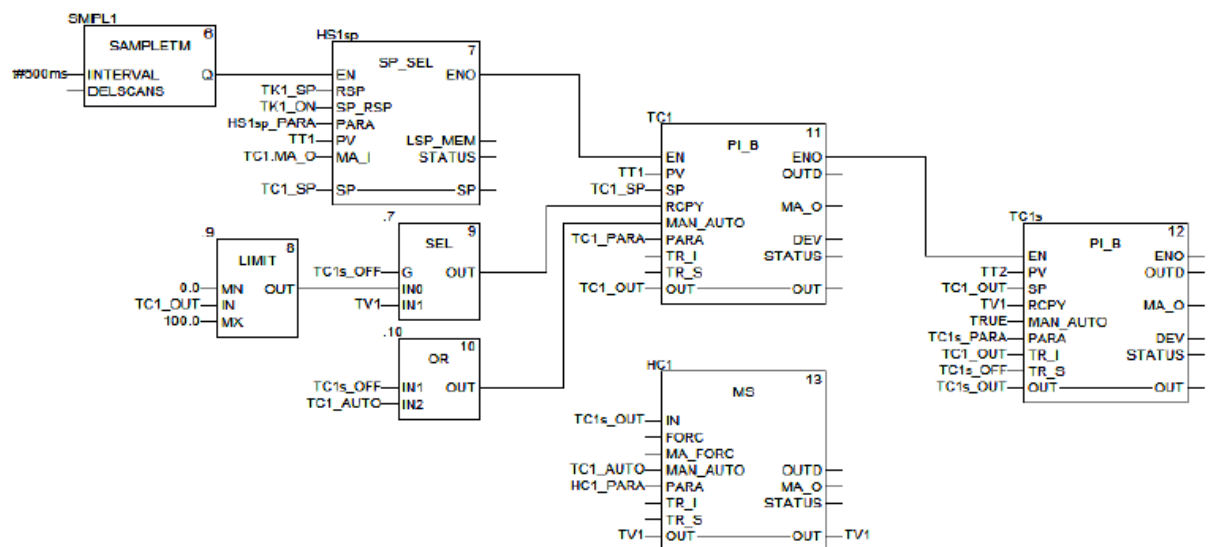

Рис.Д.6.4. Фрагмент секції з реалізацією контуру регулювання (для UNITY PRO ≥ 4.0)

Д6.5. Реалізація каналу формування завдання. Вихід блоку *HS1sp.SP* через змінну *TC1_SP* формує завдання для блоку *TC1*, вихід якого в свою чергу формує завдання *TC1s*. Таким чином формується каскадне регулювання.

Блок перемикавання завдання *HS1sp.SP* на вході *RSP* (дистанційне завдання) отримує значення в змінній *TK1_SP* з програмного задатчика (див.Д.6.3). При активації оператором програмного управління (*TK1_ON=TRUE*), через вхід

SP_RSP блок *HS1sp* переключається в дистанційний режим, при якому $HS1sp.SP = HS1sp.TK1_SP$. Це ж значення копіюється в змінну *TC1_SP*, так як вона прив'язана до входу/виходу *SP*. У локальному режимі ($TK1_ON = FALSE$) оператор може змінювати уставку безпосередньо змінюючи *TC1*.

Д6.6. Реалізація каскадного регулятора. Ведучий регулятор *TC1* реалізований через функціональний блок типу *PI_B*. Його задача забезпечити значення температури *TT1* на рівні заданому *TC1_SP*.

Ведений регулятор *TC1s* теж реалізований через функціональний блок типу *PI_B*, однак по замовченню він працює в П-режимі, так як інтегральна складова відключена ($Ti = 0$). Його задача швидко зреагувати на зміну менш інерційної змінної процесу *TT2*. Таким чином велику частину збурень швидко компенсує ведений регулятор, а ведучий регулятор забезпечить точність регулювання.

Враховуючи вимоги до функцій контуру регулювання, ведучий регулятор повинен мати можливість працювати в каскаді з веденим регулятором (*TC1s*), або самостійно без нього. У каскадному режимі вихід регулятора підключається до *TC1s.SP* через змінну *TC1_OUT*, тим самим формуючи завдання веденому регулятору. Виведення з каскаду веденого регулятора проводиться шляхом переключення *TC1s* в режим слідкування (Tracking), подавши на його вхід *TR_s* змінну *TC1s_OFF* ($TC1s.TR_s = TC1s_OFF$). Тобто в режимі слідкування на вихід *TC1s.OUT* буде подаватися значення $TC1s.TR_I = TC1_OUT$.

Враховуючи вимоги до безударності переходів та різні режими роботи контуру регулювання, обидва регулятори *TC1* та *TC1s* працюють в режимі використання входу *RCPY* ($en_rcpy = TRUE$). Це значить, що нове значення виходу *OUT* регулятори будуть розраховувати на базі значення входу *RCPY*.

Для веденого регулятора *TC1s* на вхід *RCPY* завжди подається значення яке йде на виконавчий механізм *TVI*. Тобто, якщо ведений регулятор виведений з каскаду, він все одно буде формувати нове значення виходу внутрішнього регулятора на базі плинного *TVI*, що забезпечить безударний перехід при повторному вводі його в каскад. Для ведучого регулятора значення *RCPY* залежить від того, чи включений в контур управління ведений регулятор *TC1s*. Якщо ведений регулятор виведений із каскаду, то $RCPY = TVI$, так як *TC1* безпосередньо управляє виконавчим механізмом, отже нове розраховане значення базується на значенні *TVI*. Якщо ведений регулятор в складі контуру, то $RCPY = LIMIT(TC1_OUT)$. Функція обмеження використовується тому, що в режимі ($en_rcpy = TRUE$) обмеження на вихід блоку *PI_B* не діють.

Д6.6. Реалізація ручного управління. Ручне управління контуру реалізоване через блок ручного управління *HCI* та відповідних режимів роботи регуляторів *TC1* та *TC1s*. Значення виходу *HCI.OUT* зв'язане зі змінною *TVI*. У автоматичному режимі роботи контуру ($TC1_AUTO = TRUE$) вихід $HCI.OUT = TC1s_OUT$. У ручному режимі вихід *HCI.OUT* може бути змінений оператором. При цьому, враховуючи що значення *TVI* повторюється на входах *RCPY* блоків регулювання забезпечується безударний перехід.

Ведений регулятор завжди знаходиться в автоматичному режимі, так як для ручного режиму передбачений блок *HCI*. Ведучий регулятор, якщо він знаходиться в режимі каскаду з веденим, в ручному режимі повинен фіксувати своє вихідне значення в останньому положенні. Це забезпечується шляхом переключення його в ручний режим. Таким чином ведучий регулятор працює в автоматичному режимі, коли працює в автоматичному режимі весь контур, або коли ведений регулятор виведений з каскаду.